

RBOI Rotterdam BV
t.a.v. mevr. M. Boomsma
Postbus 150
3000 AD Rotterdam

Noordwijk, 17 oktober 2012

Kenmerk : 1206 E471/COB/rap2
Contactpersoon : dhr. C. Brouwer
E-mail : cob@idds.nl

Betreft : rapportage ecologisch onderzoek Bergambacht

Geachte mevrouw Boomsma,

Hierbij ontvangt u de rapportage met de bevindingen van het door ons uitgevoerde aanvullende vleermuizenonderzoek. Al eerder is ter plaatse van het plangebied een quickscan flora en faunaonderzoek uitgevoerd door het bureau Oranjewoud (rapportage maart 2011 met kenmerk 236624). Gedurende dit onderzoek is geconcludeerd dat in het plangebied mogelijk verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn van gebouwbewonende soorten vleermuizen. Daarnaast is het voorkomen mogelijk van verblijfplaatsen van enkele broedvogels van bebouwing. Naar aanleiding hiervan is door IDDS een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de bovengenoemde soorten. In deze rapportage worden de resultaten beschreven van het aanvullend onderzoek naar gebouwbewonende soorten vleermuizen gedurende het paar- en winterverblijf.

In deze briefrapportage wordt eerst een korte omschrijving van het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden gegeven. Vervolgens wordt ingegaan op de resultaten van het onderzoek. Aansluitend is geconcludeerd op welke manier omgegaan moet worden met de aanwezige beschermde soorten. Vanwege de planning van de verschillende fasen in het plangebied, heeft het aanvullend onderzoek zich hoofdzakelijk gericht op fase 1.

Beschrijving plangebied en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied bevindt in het centrale deel van de kern Bergambacht en bestaat voor het overgrote deel uit bebouwing (woonwijk) en bijbehorende verhardingen. Beplanting is in hoofdzaak aanwezig in de vorm van laanbeplanting en in de aanwezige tuinen. De opdrachtgever is voornemens om het gebied herin te richten, waarbij de bestaande bebouwing wordt gesloopt en de aanwezige beplanting wordt verwijderd.

Vanwege de grootte van het plangebied, zijn de geplande werkzaamheden onderverdeeld in drie fasen. In het gedeelte van fase 1 bestaat de aanwezige bebouwing uit een appartementencomplex. Hierbij bevindt zich een gazon met enkele solitaire jonge bomen. In de zuidzijde van fase 1 bevindt zich eveneens een gazon. De bebouwing in fase 2 en 3 bestaat uit woonhuizen met bijbehorende tuinen. Aan de straatzijde bevindt zich laanbeplanting die eveneens bestaan uit jonge bomen.

NOORDWIJK (hoofdkantoor)

's-Gravendijkseweg 37 | T 071 - 402 85 86
Postbus 126 | info@idds.nl
2200 AC Noordwijk | www.idds.nl

VEENENDAAL

T 0318 - 69 00 22

BREDA

T 076 - 548 66 20

HOOGVEEN

T 0528 - 72 22 29

SEVENUM

T 077 - 467 05 86

1/6

Resultaten aanvullend onderzoek

Gedurende de avond/nacht van 23 augustus en 13 september 2012 zijn veldbezoeken uitgevoerd om het voorkomen van vleermuizen in het plangebied te onderzoeken. Zoals eerder beschreven concentreert het onderzoek zich met name op het deel van het plangebied dat in fase 1 wordt ontwikkeld. Onderstaand worden de resultaten per soortgroep beschreven.

Grondgebonden zoogdieren

Vanwege de aanwezige verhardingen en de ligging in het plangebied heeft het plangebied weinig betekenis voor de meeste soorten uit deze soortgroep. Gedurende beide veldbezoeken is de egel, opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet, waargenomen in de gebiedsdelen fase 1 en 3.

Vleermuizen

Afhankelijk van de soort maken vleermuizen gebruik van openingen in gebouwen en bomen als vaste rust- en verblijfplaatsen. Gebouwbewonende vleermuizen maken gebruik van tussenruimte als spouwen, achter boeiboorden en onder het dakbeschot om te verblijven. De aanwezige bebouwing in het plangebied bezit dergelijke ruimten. In de aanwezige bomen ontbreken openingen in de vorm van holten en scheuren, en daarmee ook verblijfplaatsen van boombewonende soorten vleermuizen.

Gedurende de veldbezoeken zijn de gewone en de ruige dwergvleermuis waargenomen. In fase 1 concentreren de waarnemingen zich in het centrale deel boven het gazon. Op 23 augustus betrof het meerdere foeragerende dieren, die gedurende nagenoeg de gehele avond aanwezig waren. Op 13 september werden de dieren kortstondig baltsend waargenomen. Nabij het gazon direct ten zuiden van het appartementencomplex zijn gedurende beide bezoeken kortstondig foeragerende dieren waargenomen.

De ruige dwergvleermuis is alleen op 13 september kortstondig baltsend waargenomen in het gedeelte van fase 1. Het dier was circa 5-10 minuten aanwezig en het betrof vermoedelijk een korte tussenstop tussen verblijflocaatie en het foerageer/baltsgebied. De ruige dwergvleermuis is een soort van meer beboste omgevingen, maar kan gedurende de paarperiode ook in het bebouwde gebied worden aangetroffen.

De gebiedsdelen fase 2 en 3 zijn niet gedurende de schemering bezocht, maar alleen later in de avond/nacht. Vleermuizen zijn nauwelijks waargenomen en waarnemingen hebben alleen betrekking op een enkel overvliegend exemplaar. Alleen op de kruising van de Koningin Beatrixstraat en de Prinses Julianastraat is gedurende beide bezoeken een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen.

Voorlopige conclusies t.a.v. de vigerende natuurwetgeving

Gedurende het veldbezoek zijn een aantal beschermde soorten aangetroffen. Het gaat hierbij om de egel, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet: egel

Voor soorten uit dit beschermingsniveau is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. Wel geldt ten allen tijde dat zorgvuldig gehandeld dient te worden. Omdat de egel gedurende beide bezoeken is aangetroffen, kan er vanuit worden gegaan dat het plangebied een van belang zijnde betekenis heeft voor de egel.

Acties zorgvuldig handelen:

- De werkzaamheden met betrekking tot het verwijderen van de beplanting (bodembedekkers, struiken en strooisellagen) in de aanwezige tuinen en het plantsoenvak in het centrale deel van fase 1 dienen bij voorkeur uitgevoerd te worden in de minst kwetsbare periode van de egel. Dit betreft de periode vlak voor of vlak na de winterslaap, ofwel de perioden september-oktober en eind maart-april.

Overig beschermde soorten

Voor broedvogels geldt dat een ontheffing voor het verstoren van in gebruik zijnde nesten niet mogelijk is. Om deze reden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen.

Acties zorgvuldig handelen:

- Het verwijderen van beplanting dient te gebeuren buiten het broedseizoen voor vogels, ofwel buiten de periode maart-augustus. Indien dit niet mogelijk is, dient vlak voor de uitvoer van de werkzaamheden een controle uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van in gebruik zijn de nesten door een ecooloog/ter zake kundige. In het geval in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn, dienen deze gespaard te blijven tot het moment deze op natuurlijke wijze zijn verlaten.
- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de gierzwaluw en de huismus wordt onderzocht gedurende het vleermuisonderzoek in de kraamperiode van vleermuizen (in het voorjaar van 2013).

Streng beschermde soorten

Voor soorten uit deze soortgroep geldt dat aanvullende veldbezoeken worden uitgevoerd gedurende de kraam- en zomerperiode. In de bijlage zijn de waarnemingen op kaart ingetekend.

Betekenis plangebied voor de gewone dwergvleermuis:

Gezien de langdurige aanwezigheid van vleermuizen rondom het appartementencomplex op 23 augustus (indicerend voor zomer- en paarverblijf) en het vertonen van baltsgedrag (indicerend voor paarverblijf) in combinatie met het feit dat geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bebouwing, kan worden geconstateerd dat verblijfplaatsen aanwezig zijn. Een concentratie van paarverblijven vormt daarnaast ook een goede indicatie van de aanwezigheid van een winterverblijf in de directe omgeving (Dienst Regelingen, 2011). In deze situatie zijn wel meerdere baltsende dieren waargenomen, maar is geen sprake van een grotere concentratie.

Daadwerkelijk uitvliegende dieren zijn niet waargenomen, maar vleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijven en wisselen daarom met enige regelmaat van bebouwing. Gezien het aantal waargenomen dieren (maximaal 3-5 dieren), gaat het zeer waarschijnlijk om kleine verblijfloccaties.

Betekenis plangebied voor de ruige dwergvleermuis:

Van de ruige dwergvleermuis is slechts één exemplaar zeer kort waargenomen (baltsend). Vermoedelijk maakte dit individu een korte tussenstop op weg van verblijfplaats naar het foerageer/baltsgebied.

Acties zorgvuldig handelen:

- **Zorgvuldig handelen m.b.t. verlichting:** Vanwege de aanwezigheid van baltslocaties en foerageergebied is het in elk geval nodig om rekening te houden met de toekomstige nachtelijke verlichting in het plangebied. Hoewel de gewone dwergvleermuis in bepaalde mate nachtelijke verlichting kan tolereren, kan deze factor toch leiden tot verstoring. Dit kan door verlichting zoveel mogelijk te beperken en door gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting. Uit recent onderzoek is bijvoorbeeld aangetoond dat vleermuizen geen hinder ondervinden van amberkleurig licht. Alternatieven zijn om gebruik te maken van kattenogen of om de lampen relatief laag boven de grond te plaatsen (maximaal 2 meter), waarbij de lichtbundels naar beneden worden afgeschermd.
- **Zorgvuldig handelen m.b.t. verblijfplaatsen: pm: afhankelijk van resultaten kraam- en zomerverblijven.** Voor de uitvoering van de sloopwerkzaamheden van de bebouwing is het in elk geval nodig om deze vooraf ongeschikt te maken als verblijfplaats voor vleermuizen. Dit kan bijvoorbeeld door gaten in de spouwen te maken, waardoor tochtvorming ontstaat. Daarnaast is het nodig om in de nieuwe bebouwing geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aan te brengen.

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van het voorgaande dan kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groeten,
IDDS Milieu BV

Dhr. C. Brouwer
(projectleider)

Bronnen

- Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis, Ministerie van EL en I.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2012, 24 februari 2012.

Bijlage: Waarnemingen vleermuizen

Resultaten veldbezoek 23 augustus 2012. In het geel worden de locaties van de verrichte waarnemingen weergegeven.

Resultaten veldbezoek 13 september 2012. In het geel worden de locaties van de verrichte waarnemingen weergegeven.

Qua Wonen
De heer J. Reedijk
Hof ter Bergen 25
2861 DR Bergambacht

Noordwijk, 19 juli 2013

Kenmerk : 1301F084/COB/rap2
Contactpersoon : dhr. C. Brouwer
E-mail : cob@idds.nl

Betreft : rapportage aanvullend vleermuisonderzoek Bergambacht

Geachte heer Reedijk,

Hierbij ontvangt u per briefrapportage de bevindingen van het door ons uitgevoerde aanvullende vleermuisonderzoek. Al eerder is ter plaatse van het plangebied een quickscan flora en faunaonderzoek uitgevoerd door het bureau Oranjewoud (rapportage maart 2011 met kenmerk 236624). Gedurende dit onderzoek is geconcludeerd dat in het plangebied mogelijkverwilt verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn van gebouwbewonende soorten vleermuizen. Daarnaast is het voorkomen mogelijk van verblijfplaatsen van enkele broedvogels die in bebouwing broeden. Naar aanleiding hiervan is door IDDS een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de bovengenoemde soorten. In deze rapportage worden de resultaten beschreven van het door ons uitgevoerde aanvullend onderzoek.

Vanwege de planning van de verschillende fasen in het plangebied, heeft in overleg met u het aanvullend onderzoek zich hoofdzakelijk gericht op fase 1 (zie de afbeelding op de volgende pagina). Door het Ministerie van Economische Zaken wordt als richtlijn gehanteerd dat verspreidingsgegevens van streng beschermde soorten (tabel 3) niet ouder mogen zijn dan 3 jaar. Dit betekent dat de gegevens niet meer voldoende actueel zijn tegen de tijd dat de fase 2 en 3 worden uitgevoerd. De fase 2 en 3 zijn wel globaal bekeken tijdens de veldbezoeken, waardoor een indicatie is verkregen van de aanwezige flora en fauna en zodat de opdrachtgever al enigszins rekening kan houden met de voorkomende natuurwaarden.

Beschrijving plangebied en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied is gelegen in het centrale gedeelte van de kern Bergambacht en bestaat voor het overgrote deel uit bebouwing (woonwijk) en bijbehorende verhardingen. Beplanting is in hoofdzaak aanwezig in de aanwezige tuinen. De opdrachtgever is voornemens om het gebied her in te richten, waarbij de bestaande bebouwing wordt gesloopt en de aanwezige beplanting wordt verwijderd. Vanwege de grootte van het plangebied, zijn de geplande werkzaamheden onderverdeeld in drie fasen. In het gedeelte van fase 1 bestaat de aanwezige bebouwing uit een appartementencomplex. In het centrale gedeelte van fase 1 bevindt zich gazon met enkele solitaire bomen, een haag en een vak met bodembedekkers. In de zuidzijde van fase 1 bevindt zich eveneens een gazon. De bebouwing in fase 2 en 3 bestaat uit woonhuizen met bijbehorende tuinen.

NOORDWIJK (hoofdkantoor)

's-Gravendijkseweg 37 | T 071 - 402 85 86
Postbus 126 | info@idds.nl
2200 AC Noordwijk | www.idds.nl

VEENENDAAL

T 0318 - 69 00 22

BREDA

T 076 - 548 66 20

HOOGVEEN

T 0528 - 72 22 29

SEVENUM

T 077 - 467 05 86

1/9

www.idds.nl

Ligging verschillende fasen plangebied.

Resultaten quickscan flora- en faunaonderzoek Oranjewoud

Door Oranjewoud is in de winter van 2011 een bureaustudie en terreinonderzoek uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat in het plangebied buiten een aantal algemene soorten, zoals gewone pad, egel en huisspitsmuis, ook strikt beschermde soorten voor kunnen komen. Geconstateerd werd dat aanvullend onderzoek nodig is naar het voorkomen van kraam-, zomer- en paarverblijven van vleermuizen, voor de soorten gewone- en ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Daarnaast bleek aanvullend onderzoek nodig te zijn voor een aantal gebouwbewonende soorten, te weten huismus, spreeuw, huiszwaluw en gierzwaluw.

Resultaten aanvullend onderzoek

Onderstaand worden per veldbezoek de resultaten beschreven. In de bijlage zijn kaartjes toegevoegd waarop per veldbezoek de waarnemingen zijn weergegeven.

DATUM	TIJD
23 augustus 2012	20.50-23.45 uur
13 september 2012	20.15-22.45 uur
3 juni 2013	06.00-07.00 uur
14 juni 2013	03.45-06.30 uur
12 juli 2013	21.45-22.15 uur

Overzicht data uitgevoerde veldbezoeken

Waarnemingen 23 augustus 2012

- Tijdens het veldbezoek is in het gedeelte van fase 1 de egel waargenomen. Het dier foerageerde op het aanwezige gazon in het centrale gedeelte van fase 1.
- Gedurende de gehele avond zijn circa 3 gewone dwergvleermuizen waargenomen foeragerend boven het gazon in het centrale gedeelte van fase 1. De dieren waren al vanaf het begin van de avond aanwezig in het plangebied. Daadwerkelijk uitvliegende dieren zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Het is echter goed mogelijk dat de dieren zijn uitgevlogen terwijl de waarnemer op dat moment de andere zijde van de bebouwing aan het controleren was. Het uitvliegen van een dergelijk laag aantal individuen kan in een korte tijd plaatsvinden. Gezien de aanwezigheid van de vleermuizen vroeg op de avond is waarschijnlijk een verblijfplaats aanwezig.
- Daarnaast werden 2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen boven het gazon aan de zuidzijde van het deelgebied fase 1.
- In de Koningin Beatrixstraat (buiten de begrenzing van het plangebied) is de baltsroep gehoord van een gewone dwergvleermuis.
- Boven het plangebied ter hoogte van de deelgebieden fase 2 en 3 is zeer kort een overvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen.

Waarnemingen 13 september 2012

- In het gedeelte van fase 2 is gedurende het veldbezoek een egel waargenomen.
- In het begin van de avond werden enkele vleermuizen waargenomen binnen het deelgebied van fase 1. Van zowel de gewone- als de ruige dwergvleermuis werd kort de baltsroep gehoord. Na enkele minuten waren de dieren alweer verdwenen. Gezien de korte waarnemingsduur betrof het een korte tussenstop van de dieren die vanuit hun verblijfplaats onderweg waren naar geschikt foerageergebied.
- Aan de zuidzijde van deelgebied fase 1 werd langs de bomenrij parallel aan de Bloemengaarde een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen.
- Net als tijdens het veldbezoek van 23 augustus werd een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen in de Koningin Beatrixstraat (buiten het plangebied).
- In het plangebied ter hoogte van de deelgebieden fase 2 en 3 werden geen vleermuizen waargenomen.
- Later op de avond werd kort een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen aan de noordoostzijde van deelgebied fase 1.

Waarnemingen 3 juni 2013

- In het gedeelte van fase 1 zijn geen gebouwbroedende vogelsoorten aangetroffen. Alleen aan de zuidzijde langs de Bloemengaarde werd een zingend mannetje van de huismus waargenomen in een struik.
- In de huizen / woonwijken in de directe omgeving van deelgebied fase 1 werden diverse huismussen waargenomen.
- Buiten de begrenzing van het plangebied zijn ter hoogte van de Koningin Beatrixstraat diverse nesten gevonden van de huiswaluw.
- In het gedeelte van fase 2 is een zangpost van een spreeuw waargenomen nabij een schoorsteen.
- In de woonhuizen ten zuiden van de deelgebieden fase 2 en 3 zijn enkele zingende huismussen waargenomen en een broedgeval van de spreeuw vastgesteld in de bebouwing.

Waarnemingen 14 juni 2013

- In het gedeelte van fase 3 is tussen de bebouwing aan de Prinses Julianastraat een gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen in de late ochtendschemering. Nadat de overige woningen in dit deelgebied werden geïnspecteerd was het dier bij terugkomst alweer verdwenen, zeer waarschijnlijk in één van de woonhuizen in dit deelgebied fase 3. Het betreft in dit geval een zomerverblijf. Buiten deze waarneming werd geen enkele vleermuis waargenomen tijdens dit veldbezoek.
- De waarnemingen van broedvogels zijn vergelijkbaar met de waarnemingen van het veldbezoek op 3 juni. In het gedeelte van fase 3 werd langdurig 1 à 2 laagvliegende gierzwaluwen waargenomen tussen de daken van de woonhuizen aan de Prinses Julianastraat (twee locaties). Uiteindelijk is niet waargenomen dat de vogel in een van de daken verdween (verblijfplaats). Bekend is dat ongepaarde vogels vaak nestlocaties inspecteren door vlak langs geschikte broedlocaties te vliegen en kunnen daarbij luidruchtig zijn (soortenstandaard gierzwaluw, Dienst Regelingen, 2011). Mogelijk betreft het onbezette verblijfplaatsen die in de toekomst bezet kunnen worden.

Waarnemingen 12 juli 2013

- Tijdens dit veldbezoek werd gedurende het begin van de avondschemering in fase 1 langdurig een gewone dwergvleermuis waargenomen boven het gazon in het centrale deel van fase 1. Het dier zwermde hier nabij het appartementencomplex, wat indiceert op een zomerverblijfplaats.
- Boven het gazon aan de zuidzijde van fase 1 werden 1 à 2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.
- Langs de woonhuizen aan de Prinses Julianastraat in deelgebied fase 3 (zelfde locatie als het veldbezoek van 14 juni) werden 2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Toetsing aan natuurwetgeving en voorzorgsmaatregelen

Uit de resultaten van het aanvullend onderzoek blijkt dat het in het plangebied en directe omgeving gebouwbroedende vogels en vleermuizen voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren, egel: De egel geniet een lichte bescherming in het kader van de Flora- en faunawet. Een ontheffing voor deze soort is niet nodig. Wel geldt de algemene zorgplicht. Indien de planning het toelaat, kan het verwijderen van beplanting bij voorkeur in de minst kwetsbare periode worden uitgevoerd, ofwel de periode september-oktober en eind maart-april (niet verplicht). Dit geldt met name voor de beplanting in de tuinen van fase 2 en 3. Ongeacht de periode waarin de werkzaamheden plaatsvinden, moet de uitvoerende er bedacht op zijn dat deze een egel aan kan treffen tijdens het verwijderen van beplanting. In dat geval wordt de egel rustig verplaatst buiten de invloedssfeer van de uit te voeren werkzaamheden.

Vleermuizen: Alle vleermuizen zijn streng beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. In het gedeelte van fase 1 bevindt zich een zomer- en paarverblijf van enkele individuen (1 tot 3 exemplaren) van de gewone dwergvleermuis. Beide type verblijven worden door een laag aantal individuen bezet. Ter hoogte van de Beatrixstraat is buiten de begrenzing van het plangebied een paarverblijf aanwezig, getuige de waarnemingen van het baltende exemplaar tijdens beide veldbezoeken in 2012. Omdat de waarnemingen na de avondschemering zijn verricht, is de exacte locatie onbekend. Daarnaast bevindt zich een zomerverblijf van 1 à 2 gewone dwergvleermuizen in de bebouwing aan de Prinses Julianastraat in het gedeelte van fase 3. Zoals aangegeven zijn de gegevens uit dit onderzoek betreffende de fase 2 en 3 niet compleet, aangezien hier minder aandacht is besteed tijdens de schemeringsmomenten. Wel geeft dit een eerste inzicht in het voorkomen van vleermuizen. Het verstoren van verblijfplaatsen is ontheffingsplichtig. Omdat de gewone dwergvleermuis wordt vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn is een ontheffing ten aanzien van een ruimtelijke ontwikkeling niet mogelijk. Door de mitigerende maatregelen te verwoorden in een activiteitenplan/ mitigatieplan (als bijlage bij de ontheffingsaanvraag), kan door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken wel een positieve afwijzing worden verleend. Hierin dient opgenomen te worden hoe wordt voorkomen dat de dieren worden gedood tijdens de sloop van de bebouwing en op welke wijze het plangebied en omgeving behouden blijft als leefgebied voor deze soort.

Hierbij dient rekening te worden gehouden met de volgende aspecten:

- Voorafgaand aan de sloop alternatieve en tijdelijk verblijfplaatsen aanbieden, hiervoor kan bijvoorbeeld de bebouwing in fase 2 en 3 gebruikt worden;
- Voorafgaand aan de sloop de bebouwing ongeschikt maken, zodat verblijfplaatsen van vleermuizen niet voorkomen;
- Bepaalde mate van fasering bij de uitvoering van de geplande ontwikkeling (in principe gebeurd dat al);
- Werkzaamheden uitvoeren in de minst kwetsbare periode van vleermuizen (najaar of voorjaar);
- Aanbieden van permanente verblijfplaatsen in de nieuwbouw, conform de soortenstandaard 'gewone dwergvleermuis', opgesteld door Dienst Regelingen (2011), dient voor elke te verwijderen verblijfplaats in totaal vier te worden terug gecompenseerd.

Broedvogels algemeen: De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik ervan door vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten. Vogelsoorten kunnen tot broeden komen in hagen, bomen en andere vormen van beplanting. Het voorkomen van verstoring tijdens het verwijderen van beplanting kan voorkomen worden door:

- De werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van vogels (richtlijnperiode 15 maart-15 juli);
- Een check door een ecoloog / ter zake kundige op de aanwezigheid van nesten in het geval wordt gewerkt tijdens het broedseizoen.

Broedvogels waarvan de nesten een jaarrond beschermde status bezitten: Nesten van de soorten huismus en gierzwaluw bezitten een jaarrond beschermde status. De nesten van huiszwaluw en spreeuw vallen onder categorie 5 van de vaste nesten, ofwel deze nesten zijn beschermd indien zwaarwegende ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.

Huiszwaluw

Alle waargenomen nesten van deze soort bevinden zich buiten de begrenzing van het plangebied. Verstoring van nesten van deze soort zijn niet aan de orde.

Spreeuw

Van deze soort zijn twee broedgevallen waargenomen, waarvan één net buiten de begrenzing van het plangebied. Het andere broedgeval bevindt zich in deelgebied fase 2. Verwijdering van één nest doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van deze soort. Compensatie of een ontheffingsaanvraag is niet aan de orde in deze situatie. Het nest moet dan wel buiten het broedseizoen worden verwijderd.

Gierzwaluw

Van deze soort bevindt zich mogelijk een nest in de bebouwing in deelgebied fase 3 aan de Prinses Julianastraat. Op het moment dat de uitvoering van fase 3 actueel wordt, dient vooraf te worden onderzocht of daadwerkelijk één of meerdere nesten van deze soort aanwezig zijn.

Huisemus

Waarnemingen van de huismus concentreren zich in de directe omgeving en aan de randen van het plangebied. Voor de deelgebieden fase 2 en 3 geldt hetzelfde als bij de gierzwaluw. Bij de toekomstige uitvoering dienen de gegevens te worden geactualiseerd. In fase 1 komt de soort niet voor als broedvogel. Wel vormt het gazon in beperkte mate onderdeel van het foerageergebied van de soort.

Conclusies en aanbevelingen

Soort(groep)	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Besluit Minister noodzakelijk	Bijzonderheden en/of opmerkingen
Vleermuizen	Ja	Niet voor fase 1	Ja	Zie onderstaande toelichting. Voor fase 2 en 3 dienen de gegevens geactualiseerd/ aangevuld te worden vlak voor de uitvoering.
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Rekening houden met het broedseizoen voor het verwijderen van beplanting (zie ook onder toetsing aan de natuurwetgeving)
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Niet voor fase 1	Nee	Fase 1 heeft geen betekenis voor deze soorten. Voor fase 2 en 3 dienen de gegevens geactualiseerd te worden vlak voor de uitvoering.

Voor vleermuizen is het nodig om een activiteitenplan / mitigatieplan op te stellen. Hierin wordt beschreven op welke wijze wordt voorkomen dat vleermuizen verstoring ondervinden van de geplande werkzaamheden en hoe wordt voorkomen dat de gunstige staat van instandhouding afneemt. Zoals eerder beschreven is het niet mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor deze soort. Door de mitigerende maatregelen te verwoorden in een activiteitenplan / mitigatieplan (ontheffingsaanvraag), kan door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken wel een positieve afwijzing worden verleend. Een dergelijke beoordeling door Dienst Regelingen duurt gemiddeld 3 maanden.

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van het voorgaande dan kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groeten,
IDDS Milieu BV

dhr. C. Brouwer
(projectleider)

Bijlage 1
Kaarten met ingetekende waarnemingen per veldbezoek

